

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

МАГІСТР
(освітній ступінь)

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан будівельного факультету

_____ / Г.М. Іванченко /

« ____ » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Соціальна відповідальність

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
051	«Економіка»

Розробники:

Ярошук Інна Володимирівна, к. і. н., доцент.

(прізвище та ініціали, науковий ступінь,
звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол № _12_ від « 21 » червня 2022 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

/Євген Перегуда /

Схвалено гарантом освітньої програми _____

Гарант ОП _____

(підпис)

/Тетяна Цифра/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № ____ від « ____ » _____ 2022 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Форма навчання:						Сам. роб.	денна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
			Обсяг годин			Кількість індивідуальних робіт										
			Всього	аудиторних			КП	КР		РГР	Конт. роб					
				Разом	у тому числі											
Л	Лр	Пз														
ВК	Соціальна відповідальність	3,0	90	30	20		10	60				1	Залік	3		

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Викладання курсу має на меті сформування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій для забезпечення їхньої соціально відповідальної діяльності.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА КНУБА за посиланням:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=983>

Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї.
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.
ЗК03	Здатність проявляти лідерські навички, мотивувати людей, працювати у команді.
ЗК07	Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань і принципів академічної доброчесності.
ЗК08	Здатність проводити дослідження та презентувати результати.
Спільні спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	
СК08	Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
СК09	Здатність застосовувати науковий підхід до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності в умовах невизначеності.
СК12	Здатність аналізувати глобальні та локальні тренди розвитку підприємств будівельної галузі, управляти інвестиційно-будівельними проектами, вирішувати професійні завдання та розробляти організаційно-економічні рішення проблем, що виникають на рівні різних учасників будівництва, діяти соціально-відповідально відповідно до етичних, законодавчих, галузевих норм та правил професійної діяльності будівельної галузі.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН 01	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
ПРН 02	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
ПРН 04	Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх

	реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.
ПРН 08	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.
ПРН 13	Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
ПРН15.	Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.
ПРН 17	Застосовувати сучасні практики формування соціальної відповідальності на основі взаємодії держави, бізнесу, громадянського суспільства і окремого індивіда.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекції:

Модуль 1. Соціальна відповідальність як стратегія збалансованого розвитку.

Змістовий модуль 1. Сутність і основні поняття соціальної відповідальності.

Лекція 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства (2 год.).

1. Сучасна філософія соціальної відповідальності та актуальність її засвоєння. Наукові підходи до визначення сутності соціальної відповідальності.
2. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку.
3. Суб'єкти та ступені соціальної відповідальності.
4. Види і моделі соціальної відповідальності. Підстави соціальної відповідальності.
5. Соціальна відповідальність як засіб збалансування людського, економічного, соціального та екологічного розвитку.

Лекція 2. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю (2 год.).

1. Сутність і значення корпоративної соціальної відповідальності.
2. Інституціональне забезпечення соціальної відповідальності: міжнародний формат і проблеми вітчизняної практики.
3. Організаційно-управлінські механізми імплементації КСВ у систему управління організацією.
4. Структурні підрозділи організацій з розвитку сфери КСВ.
5. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, профіль професійної компетентності менеджера з КСВ в організаціях.
6. Міжнародні стандарти та їх роль у процесі інтеграції соціально відповідальної поведінки в організації.

Лекція 3. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності. Формування відносин бізнесу із

зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності (2 год.).

1. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
2. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).
3. Забезпечення достойної праці у системі КСВ.
4. Корпоративне громадянство.
5. Практика трудових відносин крізь призму концепцій КСВ та корпоративного громадянства в Україні.

Змістовий модуль 2. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності.

Лекція 4. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств в Україні (2 год.).

1 Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.

2 Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.

3 Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні

4 Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2025 р.

Лекція 5. Законодавство України у сфері праці як основа соціальної відповідальності у відносинах з працівниками. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності (2 год.).

1 Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.

2 Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу

3 Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні .

4 Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2025 р.

5. Укладання угод про соціальне партнерство між корпораціями та адміністративними, муніципальними утвореннями.

6. Спонсорство як форма соціального партнерства та інструмент формування соціальної відповідальності бізнесу .

7 Соціальне партнерство – система відносин між працедавцями і найманими працівниками, при яких в рамках соціального миру відбувається узгодження їх найважливіших соціально-трудова інтересів.

Лекція 6. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності (2 год.).

1. Сутність і значення моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.

2. Технології та інструменти діагностики соціально відповідальної діяльності організацій.

3. Соціальна звітність і аудит як інструменти забезпечення прозорості та інформованості в питаннях корпоративної соціальної відповідальності.

4. Процеси підготовки соціального звіту. Інтереси стейкхолдерів щодо соціальної звітності організацій.

5. Формування корпоративної інформаційної політики. Побудова системи комунікацій з КСВ.

Змістовий модуль 3. Соціальна відповідальність в будівельній галузі. Лекція 7 . Екологічна компонента соціальної відповідальності (2 год.).

1. Сутність екологічної відповідальності.

2. Еволюція концепцій екологічної відповідальності.

3. Основні елементи екологічної відповідальності бізнесу.

Лекція 8. Принципи і напрямки впровадження КСВ у сфері захисту навколишнього середовища (2 год.).

1. Елементи екологічної відповідальності бізнесу.

2. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності.

3. Шляхи посилення екологічної відповідальності.

4. Роль екологічного менеджменту в сталому розвитку суспільства.

Лекція 9. Соціальна відповідальність в будівельній галузі (2 год.).

1. Державний контроль в будівництві і житлово-комунальному господарстві.

2. Місцеве самоврядування, будівництво та житлово-комунальне господарство.

3. Адміністративна відповідальність за правопорушення в будівництві і житлово- комунальному господарстві.

Лекція 10. Реалізація програм СВ. Роль волонтерських організацій у формуванні СВ. Міжнародні стандарти та ініціативи у сфері соціальної відповідальності (2 год.).

1. Волонтерська робота як основа соціалізації та розвитку особистості.

2. Соціальне підприємництво та соціальні програми.

3. Волонтерська діяльність.

4. Становлення та розвиток волонтерського руху в Україні. Роль волонтерських організацій у російсько-українській війні.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1. Сутність, види, категорії, еволюція, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку. Держава як суб'єкт соціальної відповідальності. (2 год.)

1. Сутність, види, категорії соціальної відповідальності.

2. Еволюція, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності.

3. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку.

4. Підстави соціальної відповідальності.
5. Принципи соціальної відповідальності.
6. Держава як суб'єкт соціальної відповідальності.
7. Сутність та параметри розвитку соціальної відповідальності людини.
8. Соціальна держава.

Практичне заняття 2. Соціальна відповідальність освіти та науки. Співпраця бізнесу і освіти (2 год.).

1. Соціальна відповідальність освіти та науки.
2. Співпраця бізнесу і освіти.
3. Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства .
4. Сучасні моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Практичне заняття 3. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності (2 год.)

1. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
2. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).
3. Забезпечення достойної праці у системі КСВ.
4. Корпоративне громадянство.
5. Укладання угод про соціальне партнерство між корпораціями та адміністративними, муніципальними утвореннями.
6. Спонсорство як форма соціального партнерства та інструмент формування соціальної відповідальності бізнесу .
7. Соціальне партнерство - система відносин між працедавцями і найманими працівниками, при яких в рамках соціального миру відбувається узгодження їх найважливіших соціально-трудова інтересів.

Практичне заняття 4. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні. Законодавство України у сфері праці як основа соціальної відповідальності у відносинах з працівниками. Екологічна компонента соціальної відповідальності (2 год.).

1. Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією.
2. Рівні і показники соціальної відповідальності бізнесу.
3. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.
4. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.
5. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
6. Сутність екологічної відповідальності. Еволюція концепцій екологічної

відповідальності.

7. Елементи екологічної відповідальності бізнесу. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності. Шляхи посилення екологічної відповідальності.

Практичне заняття 5. Соціальна відповідальність в будівельній галузі (2 год.).

1. Державний контроль в будівництві і житлово-комунальному господарстві.

2. Місцеве самоврядування, будівництво та житлово-комунальне господарство.

3. Адміністративна відповідальність за правопорушення в будівництві і житлово - комунальному господарстві.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання / Individual task

Індивідуальні завдання виконуються у формі презентацій, тестів, реферату, письмової контрольної роботи яка складається з теоретичної і практичної частини.

Тематика індивідуальних завдань

1. Соціальна відповідальність як стратегія досягнення збалансованого розвитку суспільства і бізнесу.
2. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.
3. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності.
4. Статус, функції та обов'язки менеджера з КСВ в організації.
5. Організаційно-управлінські механізми імплементації КСВ в управління організацією.
6. Підвищення якості трудового життя як мета і критерій КСВ.
7. Покращення умов праці, запровадження міжнародних стандартів охорони та безпеки праці на підприємстві.
8. Розвиток співпраці бізнесу з неурядовими організаціями.
9. Співпраця в контексті «організація – місцева адміністрація - громада».
10. Напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності.
11. Міжнародний і український досвід упровадження принципів екологічної відповідальності.
12. Регулювання відносин у сфері праці на засадах соціального партнерства та соціально відповідальної поведінки.
13. Реалізація принципів соціальної відповідальності в колективних угодах та договорах.
14. Організація проведення соціального аудиту.
15. Упровадження соціальної звітності в Україні.
16. Показники ефективності соціальних інвестицій

17. Дослідження можливих загроз та напрямів мінімізації ризиків у сфері КСВ.
18. Формування ефективної ідеології та культури соціальної відповідальності.
19. Удосконалення діяльності профспілкових та громадських організацій щодо посилення їх соціальної відповідальності.
20. Міжнародні ініціативи як чинники формування і розвитку соціальної відповідальності.
21. Корпоративна культура – соціальна відповідальність – соціальний діалог: організаційно-управлінські механізми взаємодії та забезпечення стійкого розвитку підприємства.
22. Сутність і складові соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої соціальної динаміки.
23. Сутність категорії «соціальна відповідальність».
24. Суб'єкти, об'єкти та компоненти соціальної відповідальності.
25. Зміст концепції сталого розвитку.
26. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.
27. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.
28. Поняття, ознаки і соціальна відповідальність громадського суспільства.
29. Соціальна роль держави у сучасній економіці.
30. Принципи, інструменти та напрями державної політики в процесі формування простору взаємодії людини, держави, бізнесу і суспільства.
31. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія: еволюція концепції, поняття, моделі.
32. Система управління корпоративною соціальною відповідальністю.
33. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією.
34. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні.
35. Принципи і практика партнерства між роботодавцями та працівниками.
36. Права працівників на робочому місці.
37. Необхідність і міра державного регулювання трудових відносин.
38. Стан довкілля як глобальна проблема.
39. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.
40. Законодавство України про охорону довкілля.
41. Поняття, суб'єкти та форми соціального партнерства.
42. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
43. Напрями розвитку та підвищення ефективності соціального партнерства в Україні.
43. Зміст, способи і об'єкти моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.

44. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
43. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
44. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємства.
45. Методики оцінювання соціальної відповідальності.
46. Ключові показники оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
47. Еволюція і складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.
48. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
50. Очікувані результати реалізації Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Приклад письмової контрольної роботи яка складається з теоретичної і практичної частини:

Теоретичні питання:

1. Сутність категорії «соціальна відповідальність».
2. Суб'єкти, об'єкти та компоненти соціальної відповідальності.
3. Зміст концепції сталого розвитку.
4. Реалізація концепції сталого розвитку на засадах соціальної відповідальності.
5. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.
6. Поняття, ознаки і соціальна відповідальність громадського суспільства.
7. Соціальна роль держави у сучасній економіці.
8. Принципи, інструменти та напрями державної політики в процесі формування простору взаємодії людини, держави, бізнесу і суспільства.
9. Соціальна відповідальність корпорації як бізнес-стратегія: еволюція концепції, поняття, моделі.
10. Система управління корпоративною соціальною відповідальністю.
11. Політика управління корпоративною соціальною відповідальністю та внутрішній контроль за її реалізацією.
12. Вплив державної політики на формування організаційно-економічних механізмів управління корпоративною соціальною відповідальністю в Україні.
13. Принципи і практика партнерства між роботодавцями та працівниками.
14. Права працівників на робочому місці.
15. Необхідність і міра державного регулювання трудових відносин.
16. Стан довкілля як глобальна проблема.
17. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.

18. Законодавство України про охорону довкілля.
19. Поняття, суб'єкти та форми соціального партнерства.
20. Зв'язок соціального партнерства і соціальної відповідальності.
21. Напрями розвитку та підвищення ефективності соціального партнерства в Україні.
22. Зміст, способи і об'єкти моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
23. Параметри моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
24. Соціальна звітність як інформаційна база моніторингу корпоративної соціальної відповідальності.
25. Значення та зміст оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємства.
26. Методики оцінювання соціальної відповідальності.
27. Ключові показники оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
28. Еволюція і складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.
29. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
30. Очікувані результати реалізації Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

Практичне завдання контрольної роботи

Практичне завдання контрольної роботи виконується на підставі даних нефінансового звіту компанії (обирається здобувачем самостійно).

1. Провести аналіз моделі управління соціальною відповідальністю організації:

- іміджу організації, її ділової репутації, чинників, що їх сформували;
- формальних та неформальних етичних норм організації;
- відповідності внутрішньої документації організації до вимог міжнародних стандартів в сфері соціальної відповідальності;
- стану взаємодії компанії із зовнішніми стейкхолдерами;
- очікувань зацікавлених сторін з позицій концепції соціальної відповідальності;
- екологічної відповідальності.

2. Провести аналіз взаємодії організації як роботодавця з персоналом:

- іміджу організації як роботодавця, соціальної відповідальності організації в сфері кадрової політики;
- компенсаційної політики в організації у контексті дотримання принципів корпоративної соціальної відповідальності;
- корпоративної культури;
- якості трудового життя;

- регулювання відносин у сфері праці на засадах соціального партнерства та соціально відповідальної поведінки;
- колективного договору щодо дотримання принципів соціальної відповідальності.

3. Виявити недоліки та розробити рекомендації щодо удосконалення взаємодії організації як роботодавця з персоналом та моделі соціальної відповідальності.

Вимоги до підготовки та оформлення індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру.

Захист індивідуальних завдань призначається не пізніше, ніж за тиждень до закінчення семестру.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЯ (ЗАЛІКУ):

1. Сутність і значення соціальної відповідальності.
2. Форми вияву соціальної відповідальності на різних рівнях.
3. Види та моделі соціальної відповідальності.
4. Ступені розвитку соціальної відповідальності. Приклади.
5. Соціальна відповідальність як необхідний засіб збалансування людського, економічного, соціального та екологічного розвитку постіндустріального суспільства.
6. Сутність поняття «консолідована соціальна відповідальність».
7. Основні елементи соціальної відповідальності людини. Як вони виявляються зокрема у вашому житті?
8. Основні завдання діяльності громадських організацій. Хто і для чого їх створює в Україні?
9. Приклади соціально відповідальної діяльності громадських організацій.
10. Ознаки соціальної держави.

11. Сутність «корпоративної соціальної відповідальності». Її значення для розвитку підприємства і суспільства загалом.
12. Основні напрями корпоративної соціальної відповідальності.
13. Сутність вищого орієнтиру соціальної відповідальності бізнесу.
14. Міжнародна практика інституціонального забезпечення соціальної відповідальності.
15. Головні сучасні проблеми та перспективи розвитку інституціонального забезпечення соціальної відповідальності в Україні.
16. Сутність інструментів імплементації КСВ (корпоративної соціальної відповідальності) у систему управління організацією.
17. Організаційна структура управління КСВ міжнародних компаній.
18. Організаційна структура управління КСВ провідних українських організацій.
19. Сутність кваліфікації та вимоги до рівнів і ступенів вищої освіти менеджера з КСВ.
20. Складові компетентності менеджера з КСВ. У чому полягають його корпоративні (стратегічні та соціально-особистісні) та професійні (функціональні і рольові) компетенції?
21. Призначення та сфера застосування міжнародних стандартів в процесі інтеграції соціально відповідальної поведінки в організації.
22. Сутність комплексної моделі управління соціальною відповідальністю організації.
23. Моделі управління КСВ провідних міжнародних та українських компаній.
24. Алгоритм формування та реалізації корпоративної та бізнес-стратегії в контексті КСВ.
25. Приклади практики зростання репутаційної привабливості соціально відповідальних організацій.
26. Правила соціально відповідальної поведінки у процесі професійного добору персоналу.
27. Технологія оцінювання кандидатів на вакантну посаду.
28. Процедура наймання працівників на роботу.
29. Процедура уведення в посаду та адаптації новоприйнятих працівників.
30. Технологію планування та організації навчання персоналу на засадах соціальної відповідальності.
31. Правила соціально відповідальної поведінки підприємства у сфері розроблення та реалізації програм кар'єрного зростання.
32. Процедура звільнення працівників з роботи.
33. Етичні принципи, яких потрібно дотримуватися під час звільнення працівників.
34. Способи підтримання контактів з колишніми працівниками.
35. Сутність програми підтримання контактів з колишніми працівниками.
36. Сутність, основні складові кадрової безпеки та її взаємозв'язок із соціальною відповідальністю.

37. Основні складові соціальної відповідальності підприємства у сфері охорони праці та промислової безпеки.
38. Сутність соціальної відповідальності підприємства у сфері інтелектуальної та інформаційної безпеки.
39. Основні аспекти соціальної відповідальності працівника в системі кадрової безпеки.
40. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності та нормативно-правові акти у сфері кадрової безпеки.
41. Сутність, функції та складові корпоративної культури.
42. Значення цінностей та інших елементів організаційної культури у формуванні соціальної відповідальності працівників та керівників.
43. Інструменти та механізми впливу корпоративної культури на корпоративну соціальну відповідальність.
44. Сутність корпоративної культури соціально відповідальної організації.
45. Сутність корпоративного кодексу та його значення у формуванні цінностей соціальної відповідальності.
46. Інструменти та етапи імплементації соціальної відповідальності у корпоративну культуру та практику менеджменту підприємств.
47. Взаємозв'язок елементів корпоративної культури з досягненням цілей і завдань збалансованого розвитку компанії.
48. Напрями та принципи управлінського впливу на процеси формування, збереження та розвитку культури організації.
49. Роль соціальної відповідальності в процесі формування корпоративної культури, вимоги КСВ до розвитку корпоративної культури.
50. Сутність і значення лояльності персоналу як передумови та результату соціально відповідальної поведінки економічних суб'єктів.
51. Підходи до класифікації видів лояльності персоналу.
52. Теоретичні основи та інструменти практичного використання теорії зацікавлених сторін.
53. Характеристика зовнішнього середовища КСВ, інтереси та очікування зовнішніх заінтересованих сторін на засадах КСВ, ризики, викликані їхньою поведінкою.
54. Інструменти соціально відповідальної взаємодії зі споживачами.
55. Сутність, роль та основи технології соціально відповідального маркетингу.
56. Основні напрями реалізації добросовісної ділової практики.
57. Сутність і напрями соціально відповідального примноження нематеріальних активів.
58. Напрями та інструменти соціально відповідальної взаємодії організації з громадами.
59. Сутність, роль і основи технології здійснення благодійної діяльності компанії.
60. Сутність, значення, завдання, форми та алгоритм моніторингу корпоративної соціальної відповідальності;

61. Технології проведення та інструменти діагностики соціально відповідальної діяльності організацій.
62. Зміст, структура, нормативно-правова база складання соціальної звітності.
63. Сфера застосування та аудиторські процедури соціального аудиту.
64. Процедура підготовки соціального звіту організації.
65. Інтереси стейкхолдерів щодо соціальної звітності організації.
66. Сутність і основи формування інформаційної політики у сфері КСВ.
67. Основні цільові (контактні) групи соціальної відповідальності.
68. Необхідне інформаційне забезпечення КСВ.
69. Основні комунікаційні технології КСВ;
70. Сутність і значення соціально відповідальної поведінки партнерів у сфері зайнятості.
71. Головні напрями соціально відповідальної поведінки суб'єктів на ринку праці.
72. Цільові орієнтири, основні інтереси соціальних партнерів та очікувані результати їхньої соціально відповідальної діяльності.
73. Відмінності між моделями взаємодії соціальних партнерів у сфері зайнятості.
74. Особливості нормативно-правового регулювання діяльності соціальних партнерів на ринку праці (преференції, санкції, штрафи тощо).
75. Механізми (інструментарій, важелі) координації соціальної відповідальності.
76. Різні підходи до оцінювання соціальної відповідальності роботодавця.
77. Сутність і значення екологічної відповідальності.
78. Функції та рівні екологічної відповідальності.
79. Типи, види, форми екологічної поведінки.
80. Принципи побудови системи екологічного менеджменту відповідно до міжнародних екологічних стандартів.
81. Стандарти екологічного аудиту.
82. Правила екологічно відповідального життя.
83. Сутність і особливості ефективності у сфері соціальної відповідальності.
84. Алгоритм процесу оцінювання ефективності соціальної відповідальності.
85. Досвід України щодо питання вимірювання та оцінки національного та регіонального рівнів розвитку КСВ.
86. Показники, за якими визначають бізнес-ефект зовнішніх та внутрішніх соціальних програм організації.
87. Критерії, показники (індикатори) ефективності соціальної відповідальності організації в економічній, екологічній та соціальній сферах.
88. Сутність ризику у сфері КСВ та причини його виникнення.
89. Алгоритм виявлення та оцінки ризиків у сфері КСВ.
90. Основні підходи до виявлення та оцінки ризиків у сфері КСВ та алгоритм процесу управління ризиками.
91. Типові критерії та показники (індикатори) оцінки розвитку соціальної відповідальності організації для складання рейтингів у міжнародній практиці.

92. Специфічні умови формування й розвитку системи соціальної відповідальності в Україні.
93. Основні напрями діяльності держави в питаннях заохочення соціальної відповідальності.
94. Пріоритети діяльності профспілкових та громадських організацій щодо посилення соціальної відповідальності.
95. Взаємозв'язок між поширенням цінностей соціальної відповідальності і європейським вектором розвитку України.
96. Принципи побудови системи екологічного менеджменту відповідно до міжнародних екологічних стандартів.
97. Державний контроль в будівництві і житлово-комунальному господарстві.
98. Адміністративна відповідальність за правопорушення в будівництві і житлово - комунальному господарстві.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Вивчення курсу „Соціальна відповідальність” в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка спрямована на формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції стійкого розвитку і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки. Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
  - а) виступи з доповідями ,
  - б) доповнення доповідей,
  - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалом, що розглядався в курсі. Формою модульного контролю є письмова контрольна роботи, тестування.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (заліку).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3,2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

Умови допуску до підсумкового контролю / Conditions of admission to the final test

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Розподіл балів для дисципліни Distribution of points for the discipline with a form of test control

Поточне оцінювання / Current assessment			Інд. робота / Ind. task	Підсумковий контроль К.Р.	Сума балів / Total points
Змістові модулі / Content modules					
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3			
20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	20	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	18	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
добре	17	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)

	13	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	12	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Примітки.

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево

у четвер о 15:20 в ауд. 432 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводить інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів на початок вивчення дисципліни.

2. Залік може проводитись в усній або письмовій формі. Це визначається за домовленістю викладача та студентів.

3. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додатковий час для складання заліку.

4. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Списування під час тестування та заліків, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додатковий час складання заліку або додаткове заняття для проходження тестування.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату документ, який засвідчує ці причини.

2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії.

3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен виконувати завдання які виконувались під час практичного заняття та продемонструвати результати викладачу не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії.

4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення дисципліни/

Methodological support of discipline

I. Основна література

Підручники / Textbooks:

1. Соціальна відповідальність: підручник / Тарасевич В.М. та ін., за наук. ред. В. М. Тарасевича, канд. екон. наук О. В. Золотарьової. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 204 с.

2. Корпоративна соціальна відповідальність: [підручник] / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін., за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра

екон.наук, проф.А.Я. Кузнєцової. – К. : УБС НБУ, 2009. – 314 с.

Навчальні посібники / Teaching aids:

1. Балусєва О.В., Боднарук О.В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Київ; Маріуполь: Дон. ДУУ, 2017. 283 с

2. Гусєва О.Ю. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.

3. Колот А. М. Соціальна відповідальність: навч. посіб. /А. М. Колот, О. А. Грїшнова та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2015. 552 с.

4. Олійник О.О. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Рівне: НУВГП. 2016. 222 с.

5. Сіренко Н.М., Лункіна Т.І., А.В. Бурковська А.В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с.

6. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посіб. /О.Є. Кузьмін та ін. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 244 с.

Конспекти лекцій / Lecture notes:

1. Зацарний В.В. Конспект лекцій з дисципліни. «Основи охорони праці». Київ, 2016. 74 с. URL:<http://surl.li/rtjly>.

2. Тексти лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність» (для студентів-магістрів всіх спеціальностей ФЕУ) / Укл.: Бондаренко О.В. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2014. – 78 с.

3. Куценко В. Й. Соціальна відповідальність / В. Й. Куценко // Конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність». – Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. – 51 с.

4. Ярощук І.В. Конспекти лекцій з навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність» для спеціальності 051 «Економіка», Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки». Київ, КНУБА 2019. 150 с.

Методичні роботи / Methodical works:

1. Бібік Н. В. Соціальна відповідальність: конспект лекцій для студентів усіх форм навчання за спеціальностями 051 – Економіка та 071 – Облік і оподаткування / Н. В. Бібік ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 69 с.

2. Методичні рекомендації для підготовки студентів заочної форми навчання спеціальності "Маркетинг" до аудиторної контрольної роботи і підсумкового модульного контролю з дисципліни «Соціальна відповідальність» /А. А. Котвіцька, М. В. Віскова; – Х. : Вид-во НФаУ, 2015. – 68 с.

3. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Соціальна відповідальність» студентами денної та заочної форми навчання для спеціальності: 051 Економіка / Укл. к.і.н., доц. І.В. Ярощук – КНУБА – 2018. – 51 с.

4. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Соціальна відповідальність» студентами денної та заочної форми навчання для спеціальності: 051 Економіка, спеціалізації «Економіка підприємства» та

спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», спеціалізації «Економіка та організація бізнесу» / Укл. к.е.н., доц. М.В. Бугаєва – м. Кропивницький. – 2017. – 50 с.

5. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Соціальна відповідальність» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» заочної форми навчання/ Укл. Будько О.В. Кам'янське: ДДТУ, 2022. 17 стор.

Законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Закон України "Про колективні договори і угоди" від 1 липня 1993 року N3356-XII. [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту : <http://rada.gov.ua/>

2. Закон України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" від 15 вересня 1999 року N 1045-XIV. [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту : <http://rada.gov.ua/>

3. Закон України "Про порядок вирішення колективних трудових спорів(конфліктів)" від 3 березня 1998 року N 137/98-ВР [Електронний ресурс] //Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту : <http://rada.gov.ua>

4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII зі змінами та допов. Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту : <http://rada.gov.ua/>

5. Конституція України. Закон України "Про внесення змін в Конституцію України" № 2222-1V от 8 грудня 2004 року. – Харків : Парус.– 64 с.

6. Глобальний Договір ООН про корпоративну соціальну відповідальність. URL: <http://www.unglobalcompact.org/Languages/russian.html>

7. Декларація про права на розвиток. URL: <http://www.un.org/russian/document/gadocs/convres/r41-128.pdf>.

8. Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability URL: <http://www.accountability21.net>.

9. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR). URL: <http://www.nottingham.ac.uk.business/ICCSR>.

II. Додаткова література

1. Звонар В.П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії : монографія. Київ: Сочінський М. М., 2018. 287 с.

2. Бондар О. І., Галушкіна Т.П., Унгурян П.Я. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку: монографія. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 237 с.

3. Бізнес та «зелена» модернізація економіки: можливості та бар'єри URL: <http://www.csr-ukraine.org/library/>

4. Індекс прозорості сайтів українських компаній 2020 URL: <http://www.csr-ukraine.org/article/transparency-index-2020-2/>

5. Колот А. М. Гідна праця: імперативи, українські реалії, механізми

забезпечення: монографія / А.М. Колот, В.М. Данюк, О.О. Герасименко та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф., А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2017. 500с.

6. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія та методологія обліку: монографія. Київ : КНТЕУ, 2016. 415 с.

7. Пушкар М. С., Голінач Л.І. Соціальна відповідальність бізнесу: теорія і практика : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2018. 214 с.

Інформаційні ресурси /so Information reources:

1. [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua) – офіційний сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України.

3. <https://www.me.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економіки України.

4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.

5. [http:// www.apu.com.ua](http://www.apu.com.ua) – офіційний сайт Аудиторської палати України.

6. <https://tax.gov.ua/> – офіційний сайт Державної податкової служби України.

7. <http://www.pfu.ua> – офіційний сайт Пенсійного фонду України.

8. <https://dasu.gov.ua> – офіційний сайт Державної аудиторської служби України

9. <https://ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби статистики

10. <http://www.dmsu.customs.gov.ua> – офіційний сайт Державної митної служби України.

11. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України.

12. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> - спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів.

13. <http://www.mon.gov.ua> - офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

14. <http://www.nau.ua> - інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»

15. <http://www.balance.ua> - електронна версія газети «Баланс».

16. <http://www.vobu.com.ua> – електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік».

17. <http://www.uasaa.org> – офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів.

18. <http://www.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.